

ÉLELMISZER SZABÁLYOZÁSI INFORMÁCIÓK

1.

**Az élelmiszerekről szóló
2003. évi LXXXII. törvény,
a módosításokkal egységes szerkezetben**

**és
KOMMENTÁRJA**

**Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Élelmiszerlánc-biztonsági Állat- és Növényegészségügyi Főosztály
Élelmiszeripari Osztály**

2008. február

Írta:

Dr. Rácz Endre
osztályvezető, 2006

Módosításokat átvezette: Ósz Csabáné, 2008.

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

A kiadványban foglaltak nem tekinthetők hivatalos jogértelmezésnek.
A jogszabályok hivatalos értelmezésére a jogalkotó és jogviták esetén a bíróságok illetékesek.

Az Élelmiszer törvény szövege a Magyar Közlöny 2003/127. számában jelent meg.

Bevezetés

Az 1895. évi XLVI. törvénycikk (a mezőgazdasági termények, termékek és cikkek hamisításának tilalmazásáról), az 1958. évi 27. számú törvényerejű rendelet (az élelmiszerek és italok előállításáról és forgalmáról), az 1976. évi IV. törvény (az élelmiszerekről) és az 1995. évi XC. törvény (az élelmiszerekről) után a 2004. évi LXXXII. számú, az ötödik magyar élelmiszer törvény.

Kidolgozását az ország történelmének jelentős eseménye, az Európai Unió tagság tette szükségessé.

Az eddig hatályos (1995. évi XC. törvény) az EU tagságra való felkészülést szolgálta, a tagállamként való működéshez azonban új élelmiszer törvényre volt szükség.

Az előző törvény alapján elvégzett harmonizációs munka eredményes volt, az EU élelmiszerjog az elmúlt évek során átkerült a magyar szabályozásba, és ehhez a hazai élelmiszer-előállítók alkalmazkodtak. Ennek köszönhetően e törvény és a felhatalmazása alapján elkészülő rendeletek, körülbelül 90 %-ban formai és nem tartalmi változást jelentenek.

E formai változás legjobb példája az EU rendeletek (regulation) érvényesülésének változása. A rendeletek, (amelyek az élelmiszer területén gyakoriak, és egyre gyakoribbak lesznek) a „brüsszeli” megjelenéssel a tagországokban automatikusan, minden nemzeti jogalkotás nélkül hatályba lépnek. Ezeket a rendeleteket mi eddig a korábbi élelmiszertörvényben és miniszteri rendeletekben vettük át. 2004. május 1-vel szükségessé vált, hogy ez a magyar joganyag hatályát veszítse, hiszen ugyanolyan szöveggel, mint EU rendeletek tagságunk napján nálunk is hatályba léptek.

A törvény szövegéből azonban nemcsak az átvett EU rendeletek, de az ugyancsak átvett EU irányelvek (directive) is kikerültek. Ennek – szemben a rendeletekkel – nem jogi, hanem praktikus okai vannak. Az EU irányelveket a tagállamoknak is nemzeti jogszabállyal kell átvenni. Ezek szövegének gyakori változásait azonban a törvényben történő átvétel esetén nehéz lenne követni, ezért erre a továbbiakban nemzeti rendeleteket fogunk használni.

A törvény tartalmi változása annak a jogalkotási folyamatnak a befejezése, amely a rendszerváltás óta tart, és ezt megelőző nagy lépése az 1995. évi XC törvényt módosító 2001. évi LIV. törvény volt. E folyamatban az élelmiszer előállítás eljárási rendjét a piacgazdaság szabályaihoz és szokásaihoz kellett alakítani. A piacra jutást megelőző egyedi engedélyezéseket – akár tevékenységről, akár felhasznált anyagokról van szó – általános, mindenkire érvényes szabályozás váltotta fel. Ezek a módosítások nem jelentenek a fogyasztók számára kisebb biztonságot és nem jelentenek az előállítók számára lényeges többlet terheket. Azt jelentik, hogy a magyar élelmiszergazdaság a rendszerváltás után másfél évtizeddel teljesen az EU, vagyis a piacgazdaság eljárási szabályai szerint fog működni.

Jelen kommentár az előállítók tájékoztatását kívánja segíteni. A könnyebb áttekinthetőség érdekében, vastag betűkkel keretben jelenik meg a törvény szövege, és ezt követik a kapcsolódó magyarázatok.

Szegedyné Fricz Ágnes
főosztályvezető-helyettes

2003. évi LXXXII. törvény az élelmiszerekről

Az Országgyűlés annak érdekében, hogy meghatározza az élelmiszer-vállalkozások működésének feltételeit, biztosítva ezzel a fogyasztók egészségének, érdekeinek, valamint a piaci verseny tisztaságának védelmét, a fogyasztók megfelelő tájékoztatását és az élelmiszereknek az Európai Unió tagállamai közötti szabad áramlását, illetve segítve az élelmiszerek nemzetközi kereskedelmét, a következő törvényt alkotja:

Kommentár a preambulumhoz

A törvény bevezető célmeghatározása az Európai Unió többször deklarált és következetesen alkalmazott élelmiszer szabályozási filozófiájának átvétele.

Két dologban különbözik az előző törvény preambulumától. Önálló célként jelenik meg a fogyasztók megfelelő tájékoztatása, amely korábban – a fogyasztói érdekvédelem részének tekintve – nem szerepelt. A piaci verseny és a fogyasztói igény fokozódásával azonban olyan fontos lett a tájékoztatás, hogy célszerű önálló célként szerepeltetni.

A másik változás a nemzetközi kereskedelmet érinti és abból ered, hogy az EU-n belüli, a tagországok közötti áruforgalom már nem számít nemzetközinek. A törvénynek az un. négy szabadság alapelveiből következően az élelmiszerek szabad áramlását az EU-n belül biztosítani, míg a nemzetközi (tehát az un. harmadik országokkal való) kereskedelmet segítenie kell.

Joggal vethető fel a kérdés: miért van szükség ilyen deklaratív, megfogható, konkrét rendelkezést nem tartalmazó „kinyilatkoztatásra?”

Komoly gyakorlati szerepe lehet, sőt kell lennie ezeknek és a törvény további részeiben megjelenő általános alapelveknek.

Ennek megértéséhez abból kell kiindulni, hogy az élelmiszer-előállítás annyira bonyolult, sokrétű tevékenység, hogy a törvény a hozzákapcsolódó rendeletekkel együtt sem képes a teljes, részletes szabályozásra. Mindig maradnak kis részterületek (néhány százalékban, vagy tizedszázalékban), amikor a törvény alkalmazójának kell döntenie, vonatkozik-e rá egy rendelkezés, hogyan kell a rendelkezést az ő saját esetében teljesíteni?

A törvényalkalmazó első lépésben az előállító. A következő az állami ellenőrzés, amelynek a törvény betartatása a feladata. De ilyen törvényalkalmazói döntés elé kerülhet a bíróság is, ha egy előállító és a fogyasztó, vagy a hatósági ellenőrzés és az előállító közötti (mert egy jogállamban ezen utóbbi is természetes) jogvitában kell döntenie.

Ilyen döntésnél kap fontos gyakorlati szerepet a törvény célmeghatározása és a törvény további alapelvei.

A lehetséges döntések, megoldások közül nyilván azt kell választani az előállítónak, az állami ellenőrzésnek, a bíróságnak, amelyik a törvény általános céljával egybeesik. Ezért kell az előállítónak a konkrét előírások mellett a törvény célmeghatározására (vagy további általános előírásaira) is figyelmet fordítani. Nyilván jobb, ha a bizonytalan esetekben az előállító is a törvény céljainak megfelelő megoldást választ, mint ha erre később a hatósági ellenőrzés, vagy bírósági döntés kényszeríti.

Általános rendelkezések

1. § (1) A törvény hatálya az élelmiszereknek a Magyar Köztársaság területén történő előállítására, illetve forgalomba hozatalára terjed ki.

Kommentár

1. § (1) Az első mondatból egyértelműen következik, hogy a törvény hatálya valamennyi, Magyarországon előállított (az exportra előállított is) valamint forgalomba hozott (az importból származó is) élelmiszerre kiterjed.

Az előző törvénytől eltérően, az EU szabályokhoz igazodva nem terjed ki a dohánytermékekre.

(2) A törvény hatálya nem terjed ki az élelmiszerek magánháztartásban, saját fogyasztásra történő előállítására.

Kommentár

1.§ (2) A rendelkezés logikus és természetes: az állam szabályaival nem „mehet be” az állampolgár konyhájába, nem kötelezheti arra mit, és hogyan főzzön maga és családja számára.

Teoretikusnak tűnhet, sőt talán az is, ha felteszem a kérdést: hol van a magánháztartás, a saját fogyasztás határa? az ebédet főző háziasszonynál? a családtagoknál? a szűk baráti körnél? Vagy esetleg egy több száz fős lakodalmi vendégségnél?

E kérdéssel az élelmiszer-előállítás jogi problémáinak bonyolultságát szerettem volna érzékeltetni.

Már ezen „egyszerű” törvényi rendelkezésnek való megfelelés, vagy meg nem felelés eldöntése is részletes vizsgálatot és (esetleg csak bíróság által meghozható) döntést igényel.

(3) E törvény előírásait a külön jogszabályokban foglalt rendelkezésekkel együtt kell alkalmazni.

Kommentár

1.§ (3) E bekezdés a törvény általános, ernyő jellegéből következik. Ezen általános szabályok mellett bizonyos területekre szükségesek lehetnek és vannak is speciális, az itt rögzítettektől eltérő, vagy azt kiegészítő szabályok. Legjobb példa erre a bor, mely – lévén élelmiszer – „elvileg” e törvény alá tartozik. De teljesen önálló, (a többi élelmiszernél részletesebb) szabályrendszere van, mely e bekezdés alapján alkalmazandó rá. Ezért az élelmiszer törvény „gyakorlatilag” nem vonatkozik a borra.

Sok további termékre (pl. ásványvíz) vagy területre (pl. higiénia) vannak speciális szabályok. Ezeket a törvény (ellentétben a korábbival) nem sorolja fel, hiszen bármikor újabb speciális szabályok jelenhetnek meg.

2. § E törvény alkalmazásában:

1. Élelmiszer: az európai élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendeletének (a továbbiakban: 178/2002/EK rendelet) 2. Cikke szerint élelmiszernek minősülő anyag, illetve termék.

Kommentár

2. § 1. Az EU rendelet meghivatkozása a konkrét definíció megadása helyett egyike a törvény formai változásainak.

A magyar jogrend részét képező EU rendeletet, vagy annak bármely részét nem lehet egy másik jogszabályban ismételni, csak meghivatkozni. Ennek praktikus okai vannak, melyek legkézenfekvőbbje az, hogy az EU rendeletek változhatnak és a gyakorlatban változnak is. Ilyenkor az ezeket átvevő jogszabályt (esetünkben az élelmiszer törvényt) is változtatni kellene.

Az itt meghivatkozott definíció szövege a következő:

„E rendelet alkalmazásában az „élelmiszer” minden olyan feldolgozott, részben feldolgozott vagy feldolgozatlan anyagot, vagy terméket jelent, amelyet emberi fogyasztásra szánnak, illetve amelyet várhatóan emberek fogyasztanak el.

Az „élelmiszer” fogalmába beletartozik az ital, a rágógumi, valamint az előállítás, feldolgozás vagy kezelés során szándékosan hozzáadott bármely anyag, többek között a víz is. Az élelmiszer fogalmába beletartozik a 98/83/EK irányelv 6. cikkében – a 80/778/EGK és a 98/83/EK irányelvben megfogalmazott követelmények sérelme nélkül – meghatározott megfeleléségi pontot követően a víz is.

Nem minősülnek „élelmiszernek” a következők:

- a) takarmány,
- b) élőállat, kivéve a forgalomba hozatalra előkészített, emberi fogyasztásra szánt állatok,
- c) növények a betakarítás előtt,
- d) gyógyszerek, a 65/65/EGK és a 92/73/EGK tanácsi irányelv értelmében,
- e) kozmetikai termékek, a 76/768/EGK tanácsi irányelv értelmében,
- f) dohány és dohánytermékek, a 89/622/EGK tanácsi irányelv értelmében,
- g) kábítószeres és pszichotróp anyagok, az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében a kábítószerokról szóló 1961. évi Egységes egyezmény, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében a pszichotróp anyagokról szóló 1971. évi Egységes egyezmény értelmében,
- h) szermaradványok és szennyezések.”

A hosszú és elég bonyolult definíció lényege – és ez megegyezik a mi eddigi definíciókkal – az első mondat.

A harmadik mondatban a vízzel kapcsolatos hivatkozások azt jelentik, hogy az ivóvíz az élelmiszer célú felhasználástól, az ásványvíz a palackozástól számít élelmiszernek.

A d) pont hivatkozási alapja megváltozott. Az irányelveket a 2001/83/EGK irányelv váltotta fel. Eszerint az élelmiszer fogalomba nem tartozik bele:

- „Törzskönyvezett gyógyszerkészítmény: a piacon késztermék formájában, egyedi névvel és külön csomagolásban forgalomba hozott gyógyszer.

- Gyógyszer: az emberi betegségek kezelésére, vagy megelőzésére szolgáló anyagok, vagy azok kombinációi. Azok az anyagok, vagy anyagok kombinációi, amelyeket embereken az orvosi diagnózis megállapításának érdekében, illetve valamely élettani funkció fenntartása, helyreállítása, javítása, vagy módosítása érdekében alkalmaznak, szintén gyógyszernek minősülnek.”

2. Új élelmiszer: az új élelmiszerekről és az új élelmiszer összetevőkről szóló, az Európai Parlament és a Tanács 258/97/EK rendelete (a továbbiakban: 258/97/EK rendelet) 1. Cikkének 2. pontja szerint új élelmiszernek minősülő élelmiszer.

Kommentár

2. § 2. Az itt meghivatkozott definíció szövege a következő:

„Ezt a rendeletet az olyan élelmiszerek és élelmiszer-összetevők Közösségen belül történő forgalomba hozatalára kell alkalmazni, amelyek emberi fogyasztás céljából történő felhasználása a Közösségen belül mindaddig elhanyagolható volt és amelyek a következő kategóriákba tartoznak:

- c) az új, vagy szándékosan módosított elsődleges molekuláris szerkezettel rendelkező élelmiszerek és élelmiszer-összetevők,
- d) a mikroorganizmusokból, gombákból, vagy algákból álló, vagy azokból izolált élelmiszerek és élelmiszer-összetevők,
- e) a növényekből álló, vagy azokból izolált élelmiszerek és élelmiszer-összetevők, valamint az állatokból izolált élelmiszer-összetevők, a hagyományos szaporítási, vagy tenyésztési gyakorlat alapján előállított élelmiszerek és élelmiszer-összetevők kivételével, amelyek korábbi, élelmiszerként történő biztonságos felhasználása adatokkal igazolható.
- f) az élelmiszerek és az élelmiszer-összetevők, amelyeknél jelenleg nem használt, az élelmiszerek, vagy élelmiszer-összetevők összetételében, vagy szerkezetében olyan számottevő változásokat előidéző gyártási eljárást alkalmaztak, amelyek kihatnak azok tápértékére, anyagcseréjére, vagy a bennük található nemkívánatos anyagok mennyiségére.”

A definíció c)-vel kezdődő felsorolása jelzi, hogy a rendeletet módosították. A 1829/2003 EK rendelet 38. cikke a géntechnológiával módosított élelmiszereket (ezek szerepeltek az a) és b) pontban) kivette az új élelmiszer fogalomból. Erről részletesebben a 8. §-nál!

Néhány példa a felsorolt pontok értelmezéséhez:

- c) Az elsődleges molekuláris szerkezet pl. az aminosavaknak a peptidláncban lévő (kovalens kötésekkel kialakult) sorrendje.
- d) Az algákból készülő, számos élelmiszer gélszerű állapotának kialakítására használt agar-agar lehetne ezen új élelmiszerek egyik példája (ha nem lenne már használata régóta általános). A gomba szó helyesen penészgombát jelent!
- e) A pont jobban értelmezhető, ha a „hagyományos” kitétel elé odatesszük, hogy nálunk, Európában hagyományos az adott termesztési, vagy tenyésztési módszer. Ezzel az egzotikus, nálunk eddig nem ismert, nem hagyományos élelmiszerek kerülnek be az új élelmiszer fogalomba.

- f) Néhány éve a hőkezelt szójakészítmények után egy előállító hőkezeletlen, (tehát inaktiválatlan emésztést gátló tripszin inhibitorot tartalmazó) szójalisztet akart forgalomba hozni. Az eltérő eljárás, amely hatással van az emészthetőségre, az akkori és a jelenlegi definíció szerint is új élelmiszerré tette.

3. Nyers élelmiszer: olyan élelmiszer, amely eredeti állapotát lényegesen megváltoztató élelmiszer előállítási műveletek nélkül alkalmas, illetve kerül végső fogyasztásra.

Kommentár

2.§ 3. Az 1. pont szerinti általános élelmiszerfogalom 3-6 pontok szerinti megbontása azért szükséges, mert az itt definiált csoportokra bizonyos, egymástól eltérő, speciális szabályok is vannak.

A definíció „lényegesen megváltoztató” kifejezését bővebben a következő pontnál érintem.

4. Feldolgozott élelmiszer: olyan élelmiszer, amelyet eredeti állapotát lényegesen megváltoztató élelmiszer előállítási műveletekkel hoztak végső fogyasztásra kész állapotba.

Kommentár

2. § 4. A definíció „bizonytalanságát” az eredeti állapotát lényegesen megváltoztató” kitétel jelenti. Annak hangsúlyozásával, hogy ilyen definíciók kapcsán a konkrét esetekben mindig a jogalkalmazó (előállító – ellenőrző hatóság – bíróság) dönt a következő példák tűnnek logikusnak:

A tisztítás, osztályozás, válogatás, hűtés, csomagolás nem változtatja meg az élelmiszer állapotát.

A darabolás, őrlés, csontozás, hámozás, fagyasztás már megváltoztatja, de hogy ez a változás lényeges-e, azt esetenként kell eldönteni.

5. Forgalomba hozott élelmiszer: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 8. pontja szerint forgalomba hozatalra került élelmiszer.

Kommentár

2. § 5. Az itt meghivatkozott definíció szövege:

„Forgalomba hozatal: élelmiszer vagy takarmány készen tartása eladás céljára, beleértve az élelmiszer vagy takarmány eladásra való felkínálását, vagy az élelmiszerek és takarmányok ingyenes, vagy ellenérték fejében történő átadásának bármely egyéb formáját, valamint az élelmiszerek és takarmányok eladását, forgalmazását, vagy átadásának egyéb módját.”

A definíció a terméket (forgalomba hozott élelmiszer) áttételesen, a művelettel (forgalomba hozatal) határozza meg.

Fontos figyelni rá, hogy a forgalomba hozatal céljára tárolt élelmiszer is forgalomba hozottnak számít.

6. Vendéglátó termék: olyan étel, ital, cukrászati, hidegkonyhai készítmény, amelyet az előállítás helyén, ideiglenes árusítóhelyen, tálalókonyhán vagy házhoz szállítva értékesítenek a végső fogyasztó számára.

Kommentár

2.§ 6. A 67/2007. (VII. 10.) GKM-EüM-FVM-SZMM rendelet a vendéglátó termékek előállításának feltételeiről (amely felváltotta 80/1999 (XII.28.) GM-EüM-FVM rendelet előírásait) már nem bontja tovább a vendéglátó termék meghatározását.

A definíció sarkalatos pontja, hogy a termékeket (valamely módon, de mindig) a végső fogyasztó számára értékesítik. Ebből következően – a korábban sok vitát kiváltott – hidegkonyhai készítményeket előállító, azt a kereskedelmi egységekbe szállító létesítmények egyértelműen élelmiszer előállító helynek minősülnek.

7. Élelmiszer-vállalkozás: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 2. pontja szerinti élelmiszer-vállalkozás.

Kommentár

2. § 7. Az itt meghivatkozott definíció szövege: „Nyereségérdekelt, vagy nonprofit, köz-, vagy magánvállalkozás, amely az élelmiszerek termelésével, feldolgozásával és forgalmazásával összefüggő tevékenységet folytat.”

A definíció egyértelmű. A figyelmet arra érdemes felhívni, hogy a nonprofit, nem nyereségérdekelt tevékenység is vállalkozásnak számít, tehát a továbbiakban rögzített követelmények rá is vonatkoznak.

8. Élelmiszer-vállalkozó: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 3. pontja szerinti élelmiszer-vállalkozó.

Kommentár

2. § 8. Az itt meghivatkozott definíció szövege: „Az a természetes, vagy jogi személy, aki/amely az általa ellenőrzött élelmiszeripari vállalkozáson belül felelős az élelmiszerjog követelményeinek betartásáért.”

A definíció megoldja azt a sokszor felmerült kérdést, hogy személy szerint ki is a vállalkozó (a mi korábbi definíciónk szerint az előállító). A kérdés azzal válik praktikussá, ha a szabályok megsértéséért személyre szóló szankciót (szabálysértés, büntetőjogi feljelentés) kell kezdeményezni. Nemcsak anekdotákban, hanem a valóságban is előfordult a minimálbérért dolgozó, rossz szociális körülmények között élő takarítónő felelősként való megjelölése.

A mostani definíció szerinti a főszabályként a vállalkozás vezetője az aki (mint a működés egészéért) a szabályok betartásáért felelős. Lehetnek persze speciális esetek, mikor – munkajogilag persze rögzítve – a vállalkozás részlegeinek vezetői felelősek saját részlegükért.

9. Élelmiszer-előállítás: a feldolgozott élelmiszer előállítása érdekében történő tisztítási, osztályozási, előkészítési, gyártástechnológiai, csomagolási, tárolási és szállítási műveletek összessége vagy ezek részművelei.

Kommentár

2. § 9. A 7. és 8. pont szerinti általános fogalmakat a továbbiakban meg kell bontani, mivel bizonyos jellegű vállalkozásokra/vállalkozókra egymástól eltérő speciális szabályok is vannak.

E pontnál rendkívül fontos a gyakorlat szempontjából, hogy nemcsak az előállítási folyamat egésze, hanem egyes önállóan végzett részműveletei is előállításnak minősülnek.

Tehát, egy csak (pl. más előállító részére történő) előtisztítást, csomagolást, tárolást végző vállalkozás is élelmiszer-előállítás, így a törvény hatálya teljes mértékben kiterjed rá.

10. Élelmiszer-előállító: a feldolgozott élelmiszert előállító élelmiszer-vállalkozó.
11. Élelmiszer-előállító hely: az a létesítmény, amelyben élelmiszer-előállítás folyik.
12. Élelmiszer forgalomba hozatal: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 8. pontja szerinti forgalomba hozatali tevékenység.

Kommentár

2. § 12. Az itt meghivatkozott definíció szövege:

„Forgalomba hozatal: élelmiszer, vagy takarmány készentartása eladás céljára, beleértve az élelmiszer, vagy takarmány eladásra való felkínálását, vagy az élelmiszerek és takarmányok ingyenes, vagy ellenérték fejében történő átadásának bármely egyéb formáját, valamint az élelmiszerek és takarmányok eladását, forgalmazását, vagy átadásának egyéb módját.”

13. Élelmiszer-forgalmazó: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 8. pontja szerinti forgalomba hozatali tevékenységet végző élelmiszer-vállalkozó.
14. Élelmiszer-forgalmazó hely: az a létesítmény, amelyben élelmiszer forgalomba hozatal folyik.
15. Vendéglátó: a vendéglátó terméket előállító élelmiszer-vállalkozó.
16. Fogyasztó: az élelmiszer végső fogyasztója, valamint az élelmiszert tevékenységéhez felhasználó élelmiszer-vállalkozó.

Kommentár

2. § 16. A definícióval a törvény preambulumban rögzített célok (a fogyasztók érdekeinek védelme, megfelelő tájékoztatása) a 17. pont szerinti végső fogyasztón túl azon vállalkozóra is kiterjednek, aki az élelmiszert (nyilván más élelmiszer gyártásához) felhasználja. Ilyen lehet pl. a kenyér előállításához lisztet használó pék.

17. Végső fogyasztó: a 178/2002/EK rendelet 3. Cikkének 18. pontja szerinti végső fogyasztó.

Kommentár

2. § 17. Az itt meghivatkozott definíció szövege: „Egy élelmiszer utolsó fogyasztója, aki nem egy élelmiszeripari vállalkozás tevékenysége során használja fel az élelmiszert.”

18. Élelmiszer-biztonság: annak biztosítása a termelés, az élelmiszer-előállítás, a tárolás és forgalomba hozatal teljes folyamatában, hogy az élelmiszer nem veszélyezteti a végső fogyasztó egészségét, ha azt a rendeltetési célnak megfelelően készíti el és fogyasztja.

Kommentár

2. § 18. A megfogalmazás – miután az EU dokumentumokban a fogalomról rengeteg szó esik, de nincs bennük konkrét definíció – a FAO/WHO Codex Alimentariusból származik.

A figyelmet az utolsó szavakra, a rendeltetési célnak megfelelő fogyasztásra érdemes felhívni.

A szeszesital, a zsír, a cukor és még soká folytatható a lista, veszélyeztetheti a fogyasztó egészségét mértéktelen (nem felhasználási célnak megfelelő) fogyasztás esetén. Ettől azonban e termékek biztonságosak.

19. Élelmiszer-minőség: az élelmiszer azon tulajdonságainak összessége, amelyek alkalmassá teszik az élelmiszert a rá vonatkozó előírásokban rögzített, valamint a fogyasztók által elvárt igények kielégítésére.
20. Élelmiszer-összetevő: olyan anyag, az élelmiszer-adalékanyagot is beleértve, amelyet az élelmiszer előállítása során alkalmaztak és változatlan vagy módosult formában jelen van az élelmiszerben.

Kommentár

2. § 20. Az EU joganyagban, de világméretűen is általánosan használt fogalom (angolul ingredient) itt jelenik meg először a magyar joganyagban. Eddig közüle csak az adalékanyagok voltak definiálva. A nagyobb mennyiségben felhasznált anyagokat (definíció nélkül) nyersanyagnak neveztük, a kisebb mennyiségben használtaknak sokszor szakmánként is változó (pl. dúsító anyag, ízesítő anyag) neve volt.

Ezzel a definícióval minden, az élelmiszerhez felhasznált és a késztermékben is jelenlévő anyagot (beleértve a 21. pont szerinti adalékanyagot is) összetevőnek nevezünk.

21. Élelmiszer-adalékanyag: minden olyan természetes vagy mesterséges anyag - tekintet nélkül arra, hogy van-e tápértéke vagy sem -, amelyet élelmiszerként önmagában nem fogyasztanak, alapanyagként nem használnak, és amelyet az élelmiszerhez az előkészítés, a kezelés, a feldolgozás, a csomagolás, a szállítás vagy a tárolás folyamán adnak hozzá abból a célból, hogy a termék érzékszervi, kémiai, fizikai és mikrobiológiai tulajdonságait kedvezően befolyásolja; hozzáadása azt eredményezi vagy eredményezheti, hogy önmaga vagy származéka az élelmiszer összetevőjévé válik.
22. Élelmiszer-megjelenítés: az élelmiszer külső tulajdonságainak (például forma, alak, méret), a csomagolása módjának és anyagának, valamint forgalomba hozatala környezetének, illetve bármely tájékoztatási eszközzel a fogyasztók rendelkezésére bocsátott információk összessége.

Kommentár

2. § 22. A fogalom eddig nálunk nem létezett.

Definiálása (mely természetesen EU dokumentumon alapul) az egyre élesedő piaci versenytől következik.

A piaci szereplők mindig újabb, rafináltabb eszközökkel igyekeznek a fogyasztót megnyerni. Védelmüket ilyenekkel szemben is biztosítani kell (lásd: 10. § (2)).

23. Élelmiszer-csomagolás: olyan anyag, amelyet az élelmiszerek burkolására, megóvására, kezelésére, szállítására és megjelenítésére használnak az élelmiszer-előállítás bármely szakaszában a nyersanyagtól a feldolgozott termékig, az élelmiszer-vállalkozótól a fogyasztóig.

Kommentár

2. § 23. A csomagolás szó a magyar nyelvben a tevékenységet és az anyagot egyaránt jelenti. A törvényben – mint e definícióból következik – az anyagra használjuk a szót. A tevékenység nincs definiálva. Ez része a 7. pont szerinti élelmiszer-vállalkozásnak és a 9. pont szerinti élelmiszer-előállításnak is. Önállóan (csak a csomagoló tevékenységre vonatkozóan) semmi szabály nincs rá, ezért nincs a tevékenység definiálva.

Ennek kapcsán célszerű a következőket megemlíteni:

- A törvényben (és minden más jogszabályban) csak azon fogalmakat kell definiálni, melyek a későbbi rendelkező részben előfordulnak. Ezért a 2. § nem egy általános élelmiszerrel kapcsolatos fogalom gyűjtemény.
- A 2. § bevezető szavai („E törvény alkalmazásában:”) azt jelentik (mint minden más jogszabályban), hogy ezek nem általános definíciók. Tehát bármely itt szereplő fogalmat más vonatkozásban (mindennapi beszéd, statisztikák, vagy akár más jogszabály) más értelemben is lehet használni.

24. Hatósági élelmiszer-ellenőrzés: az erre kijelölt hatóságok által végrehajtott olyan ellenőrzés, amelynek célja annak megállapítása, hogy az élelmiszerek, az élelmiszer-összetevők, valamint azok a személyek, anyagok és tárgyak, amelyek az élelmiszerekkel érintkeznek, megfelelnek-e a fogyasztók egészségének, érdekeinek (beleértve a fogyasztók tájékoztatását), valamint a piaci verseny tisztaságának védelmére vonatkozó, illetve más jogszabályoknak.

Az élelmiszer-vállalkozás létesítésének és működésének feltételei

3. § Élelmiszer-vállalkozás olyan helyen és módon létesíthető, amely biztosítja, hogy az élelmiszer biztonsága, minősége és a környezet védelme a külön jogszabályok szerinti követelményeknek megfeleljen.

Kommentár

3. § A vállalkozás létesítésének általános feltételeit rögzíti.

A továbbiakban is többször előforduló, ilyen általános jellegű előírásokhoz a következőt kell megjegyezni:

Ezeket az általános jellegű szabályokat, melyek minden vállalkozásra érvényesek, bizonyos területeken további jogszabályok konkretizálhatják (pl. bizonyos élelmiszer előállító hely létesítéséhez megadott szempontok szerinti környezetvédelmi hatástanulmányt kell készíteni).

Az ilyen általános jellegű előírásoknak – a törvény preambulumban leírtakhoz hasonlóan – a vitás esetek eldöntésében lehet (esetleg egy bírósági eljárás során) praktikus szerepe.

4. § Az élelmiszer-vállalkozás működése során:

a) a környezetnek, a berendezéseknek, az eszközöknek, a technológiának, a felhasznált élelmiszer-összetevők minőségének, az alkalmazott személyek egészségének, szakképesítésének, illetve szaktudásának alkalmasnak kell lennie a megfelelő minőségű és biztonságos élelmiszer garantálására,

Kommentár

4. § a) Az itt rögzített általános követelményeken túl az alkalmazott személyek egészségi állapotára van konkrét követelmény a 33/1998 (VI.24.) NM rendeletben.

A szaktudásra (melyre korábban az 1/1996. (I.9.) FM-NM-IKM együttes rendelet 6. melléklete tartalmazott követelményt) nincs konkrét előírás.

b) olyan minőségbiztosítási, élelmiszer-biztonsági, nyomon követési, termék-visszahívási rendszereket vagy ilyen rendszerek elemeit kell működtetni, amellyel biztosítható az élelmiszer megfelelő minősége és biztonsága.

Kommentár

4. § b) A megfogalmazás nem jelent semmiféle konkrét rendelkezést. A HACCP-t sem ennek alapján, hanem a higiéniai rendelet konkrét előírásából következően kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az itt felsorolt rendszerek mára az előző pontban szereplőkkel (berendezés, eszköz, technológia, összetevők) azonos fontosságúvá váltak, az általános követelmények ezekre is érvényesek.

5. § (1) Az élelmiszer-előállítónak és a vendéglátónak az általa előállított élelmiszerről gyártmánylapot kell vezetnie.

Kommentár

5. § (1) A gyártmánylap fogalmát, formáját és (új termék esetén) engedélyezési kötelezettségét az 1976. évi élelmiszer törvény vezette be, az 1995. évi is megtartotta. Arra szolgált, hogy mindenki (maga a gyártó, a hatósági ellenőr, esetenként a vásárló) gyorsan, egyszerűen, pontosan megismerhesse az adott terméket.

Ilyen kötelezően előírt dokumentum sem EU szinten, sem a tagállamokban nincs. Kötelező engedélyezését – mint a piacgazdasággal összeegyeztethetlent – már az előző élelmiszer törvény 2001. évi módosítása megszüntette.

A mostani törvény hosszú szakmai viták után a gyártmánylap vezetését előírta, de rendszerében lényeges változásokat tett:

A gyártmánylapot nem kell engedélyeztetni, bemutatni, benyújtani sehova. A hatósági ellenőrzés azonban abba, mint bármely más dokumentumba, a helyszínen beletekinthet, arról akár másolatot készíthet.

A gyártmánylapnak nincs konkrét előírt formája.

A gyártmánylapot minden élelmiszer előállítónak vezetnie kell, hacsak a (3) bekezdés alapján külön jogszabály nem adott felmentést.

(2) A gyártmánylapnak tartalmaznia kell:

- a) az élelmiszer egységnyi mennyiségre, illetve adagra számított anyagösszetételét,**
- b) az előállítási eljárás rövid leírását,**
- c) az élelmiszer összetételi jellemzőit.**

Kommentár

5. § (2) A gyártmánylap formájára, tartalmára – szemben a korábbi részletes szabályozással – csak ez a rövid, általánosnak mondható előírás van. A szabály kiinduló pontja az a megközelítés, hogy a gyártmánylapra leginkább magának a vállalkozónak van szüksége azért, hogy terméke stabilan jó minőségű legyen.

Ehhez a legfontosabb az a) pont szerinti alkalmazott anyagösszetétel pontos rögzítése.

A b) pont nem véletlenül tartalmazza a „rövid” szót. Csak a lényeges, a termék biztonságát és minőségét biztosító „technológiai” lépéseket célszerű rögzíteni.

Azokat, melyek a biztonságos, jó minőségű készterméket biztosítják.

A c) pont szerint azokat az összetételi jellemzőket (pl. víztartalom, fehérje-, zsír-, tartalom) célszerű rögzíteni, melyek a termék minőségét meghatározzák.

Ezek, vagy ezek egy része valamely más dokumentumban (pl. Magyar Élelmiszerkönyv) elő lehet írva. Ilyenkor természetesen ennek az értéknek (vagy dokumentum meghivatkozásának) kell szerepelnie.

(3) A gyártmánylap vezetése alól külön jogszabály felmentést adhat, illetve a gyártmánylap tartalmát a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően állapíthatja meg

Kommentár

5.§ (3) A 2005. évi CLIX. törvény által hozott ezen szabályt az elmúlt néhány év tapasztalata tette szükségessé. Különösen a vendéglátás és a kistermelés területén vetődött fel, hogy az addigi szabály (illetve annak merev, szószerinti alkalmazása) felesleges terheket ró e területek vállalkozóira. Az itt biztosított törvényes lehetőséggel él a 67/2007. (VII. 10.) GKM-EüM-FVM-SZMM rendelet a vendéglátó termékek előállításának feltételeiről, amely gyártmánylap helyett anyaghányad nyilvántartási kötelezettséget ír elő a vendéglátó vállalkozókra, a rendeletben meghatározott tartalommal.

Ugyancsak egyszerűsítést tartalmaz a kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről szóló 14/2006. (II. 16.) FVM-EüM-EcsSzEM rendelet.

6. § (1) Az élelmiszer-előállítónak

a) a működése megkezdését az élelmiszer forgalomba hozatalának megkezdésével,

b) tevékenységének lényeges megváltozását – így különösen új tevékenység megkezdését, korábbi tevékenység megszüntetését, termékszerkezet vagy technológia váltást – a tevékenységének megváltozása napjával,

c) szüneteltetését a szünetelés kezdő napjával, illetve

d) megszűnését a megszűnés napjával

egyidejűleg írásban be kell jelentenie az élelmiszerbiztonsági szervnek.

Kommentár

6. § (1) A működés megkezdése e pontban előírt bejelentési kötelezettségének előző pont szerinti gyártmánylaphoz hasonló története van. A bejelentés a korábbi szabályozásban előírt – a piacgazdaság szabályaihoz nem illő az EU-ban és tagállamokban általános szabályként ismeretlen – működési engedélyt váltja fel.

A bejelentés – mely természetesen minden előállítóra, a korábban működési engedélyeztetésre nem kötelezett őstermelőkre is kiterjed – a fogyasztók biztonságának védelmét szolgálja. Ezzel a hatósági ellenőrzés nem véletlenszerűen (pl. a termékekkel találkozáskor) értesül egy új előállító működéséről. Lehetősége van arra, hogy akár a működés első napján megjelenjen az üzemben és ha szükséges azonnal intézkedéseket tegyen a fogyasztók védelmére – ami intézkedés akár az éppen csak megindult előállítás felfüggesztése is lehet.

A működési engedély bejelentésre való változtatása is az előállító saját felelősségének növekedését jelenti.

A megszűnés, vagy szüneteltetés ugyancsak előírt bejelentése is a hatósági ellenőrzés naprakész informálását szolgálja.

Az itt szabályozott bejelentést az élelmiszerek előállításának higiéniai szabályairól szóló 852/2004/EK rendelet is előírja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek tartalmaznia kell:

a) az élelmiszer-előállító nevét, címét,

b) az élelmiszer-előállítás helyét,

c) az élelmiszer-előállító tevékenységi körét,

d) az előállított élelmiszerrel kapcsolatos minőségi követelményeket.

Kommentár

6. § (2) A bejelentéshez itt előírt adatok a hatósági ellenőrzés számára ellenőrzési tervük összeállításához szükségesek. Egy élelmiszerbiztonsági szempontból kockázatos tevékenységi körű előállítónál nyilván hamarabb és gyakrabban kell megjelenniük.

A d) pontnál szereplő minőségi követelmények kapcsán a gyártmánylaphoz 5. § (2) c)-él írtakra kell visszautalni! Azonos elvek szerint (hiszen azonos az előírás célja) kell ezeket megadni. Sőt! Ezt a követelményt lehet teljesíteni (sőt „túlteljesíteni”) a termék/termékek (az itt előírtnál több adatot tartalmazó) gyártmánylapjának a benyújtásával is!

(3) Az élelmiszer-előállító helynek működési engedélyt az élelmiszer-előállítás megkezdése előtt a külön jogszabályban meghatározott esetekben, az ott megjelölt hatóságtól kell kérni.

Kommentár

6. § (3) Jelen törvény – mint már többször utaltam rá – az általános szabályokat tartalmazza. A fogyasztók megnyugtatását, az előállítók figyelemfelhívását szolgálja ez a bekezdés. A működési engedély bizonyos, élelmiszer-biztonsági szempontból kockázatos ágazatokban – más, speciális, csak az adott ágazatokra vonatkozó jogszabályok alapján (az állati eredetű élelmiszerek előállításának higiéniai szabályait rögzítő 853/2004/EK rendelet) – természetesen továbbra is kötelező.

7. § (1) A nyers, a feldolgozott és a forgalomba hozott élelmiszernek biztonságosnak, megfelelő minőségűnek kell lennie.

Kommentár

7. § (1) Feltehető a kérdés, hogy mi is az a „megfelelő minőség”. Megválaszolásához a minőség 1. § 19. szerinti definíciója ad segítséget. Eszerint a minőség a „vonatkozó előírásokban rögzített” és a „fogyasztók által elvárt” igényekből áll.

Az első minden, az adott termékre közvetlenül, vagy közvetve vonatkozó törvényt, rendeletet, kötelező előírást jelent.

A második megválaszolása már bonyolultabb, hiszen ahány fogyasztó, annyiféle igény lehetséges. Válaszom alapja az, hogy a fogyasztó tudatosan választ ki egy terméket a jelölése (a rajta bármilyen formában megjelenő információk) alapján. Tehát a jelölésen feltüntetettek (vagy sugalltak) azok az igények, melyeket (választása alapján) a fogyasztó elvár, és amelyeknek meg kell a terméknek felelnie.

(2) Az e törvényben meghatározott technikai jellegű előírásoknak nem kell megfelelniük azon termékeknek, amelyeket az Európai Unió valamely tagállamában vagy Törökországban állítottak elő, illetve hoztak forgalomba, vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes valamely EFTA-államban állítottak elő, az ott irányadó előírásoknak megfelelően, feltéve, hogy az irányadó előírások az emberi egészség és a fogyasztók védelme vonatkozásában az e törvényben meghatározottal egyenértékű védelmet nyújtanak.

Kommentár

7. § (2) Az Európai Unió működésének egyik alappillére az ún. négy szabadság elve, mely az áruk, a szolgáltatások a személyek és a tőke tagállamok közötti szabad áramlását biztosítja.

E ponttal – az áruk szabad áramlását biztosító – kölcsönös elismerési elv kerül be a magyar élelmiszerjogba. Ez azt jelenti, hogy a tagországok elismerik egymás szabályozását, ezért bármely tagországban törvényesen (tehát az adott ország szabályainak megfelelően) előállított élelmiszer szabadon forgalmazható minden más tagországban, még akkor is, ha valamely tagország saját szabályainak az nem felel meg.

Az EFTA Norvégiát, Izlandot és Lichtensteint jelenti. E három ország az EU-val olyan szerződést kötött, melynek alapján az említett kölcsönös elismerési elv rájuk is érvényes.

A fogyasztók és a gazdaság szereplőinek „megnyugtatóására”.

- A fogyasztók egészségének védelmét – az élelmiszer biztonságot – az EU egységesen szabályozza. Tehát minden tagországban (és a szerződő három országban) azonosak a szabályok. A kölcsönös elismerés tehát egyetlen tagállam fogyasztóinak egészségét sem veszélyeztetheti.
- A nem egységes EU szabályon alapuló nemzeti szabályokat a tagországoknak „notifikálni” kell. E folyamatban minden tagország felléphet az ellen, hogy valamely másik tagország olyan nemzeti szabályt hozzon, mellyel (illetve melynek alapján a kölcsönös elismerés következtében a saját piacán törvényesen megjelenő termékkel) saját fogyasztói, vagy gazdasága érdekeit sérti.

(3) A Magyar Köztársaságban export céljára előállított élelmiszereknek - kivéve, ha az importáló ország hatályos előírásai vagy illetékes hatóságai másként nem követelik meg - meg kell felelniük a vonatkozó magyar előírásoknak.

Kommentár

7. § (3) Az EU szabályaiból átvett rendelkezés a korábbi törvényben szereplőnél („a megrendelő, illetve a célország előírásai az irányadók”) egyértelműbb és megszorítóbb.

Védi az ország, a gyártó hírnevét, a gyártót az esetleges későbbi kártérítési igényektől (ami különösen élelmiszerbiztonsági jellemzőknél lehet veszélyes).

A magyar előírásnak meg nem felelő termék szállításához tehát nem elegendő a megrendelő ilyen igénye! Meg kell győződni ezen igény – a megrendelő szempontja szerinti – „törvényességéről” is.

Fontos felhívni a figyelmet itt arra, hogy a 2. § (5) szerinti forgalomba hozatal (akár hazai, akár export célra) az „ingyenes” átadásra is kiterjed. Így jelen szabály a különféle segélyekre is érvényes!

8. § (1) Új élelmiszer forgalomba hozatalának a 258/97/EK rendelet 4. Cikke szerinti engedélyezését az élelmiszerbiztonsági szervnél kell kérelmezni.

Kommentár

8. § (1) Az itt előírt engedély kapcsán mindenképp az új élelmiszer 2. § 2. pont szerinti definíciójára kell utalni. Ilyen termék igen kevés van, EU szinten is csak évente néhány, nálunk hosszú évek óta egy sem volt.

A kérelem formáját, mellékleteit (amelyeknek a forgalmazni kívánt élelmiszerek egészségügyi aggálytalanságát kell bizonyítaniuk) az EU rendelet tartalmazza.

Ezen dokumentumok kidolgozása, tudományos megalapozása igen komoly felkészültséget igényel – sokak szerint már a gyógyszer engedélyezéshez hasonlít.

(2) A kérelem elsődleges értékelését az egészségügyi államigazgatási szerv szakvéleménye alapján az élelmiszerbiztonsági szerv végzi.

Kommentár

8. § (2) Az kijelölt magyar intézmény a kérelem „elsődleges értékelését” végzi. Az engedélyt ugyanis – az EU egységes belső piacából következően – EU szinten adják meg. Az ilyen engedély természetesen valamennyi tagországban lehetővé teszi a forgalmazást.

8/A. § Az Európai Unióban nem engedélyezett adalékanyag forgalmazásának és felhasználásának határozott időtartamra szóló engedélyt az egészségügyi államigazgatási szerv adja ki.

Kommentár

Az EU adalékanyag szabályozása jól ismert nálunk, hiszen a tagságot megelőzően már bevezettük. Ez a szabályrendszer természetesen változtatható. A változtatás tagállami szinten kezdődik. A rendelkezés ennek gyakorlati megvalósítását teszi lehetővé. Kijelöli azt a szervet, ahol a szabálytól eltérő (ideiglenes, a végleges EU döntésig érvényes) adalékanyag alkalmazási engedélyt lehet kérni.

Csomagolás, a fogyasztók tájékoztatása

9. § (1) A csomagolásnak védenie kell az élelmiszert a szennyeződéstől, a biztonságot, a tápértéket és minőséget csökkentő hatásoktól.

(2) A csomagolás a fogyasztók egészségére nem jelenthet veszélyt.

(3) A csomagolásnak alkalmasnak kell lennie az újrafelhasználásra, hulladékának hasznosítására, illetve ártalmatlanítása esetén környezeti szennyező hatásának a lehető legkisebbnek kell lennie.

(4) A csomagolásnak olyannak kell lennie, hogy felnyitása vagy megsértése nélkül az élelmiszer ne legyen változtatható.

10. § (1) A forgalomba hozatalra kerülő élelmiszer csomagolásán magyar nyelven, közérthetően, egyértelműen, jól olvashatóan fel kell tüntetni a fogyasztók tájékoztatásához szükséges - az élelmiszerek jelöléséről szóló külön jogszabályokban meghatározott - jelöléseket.

Kommentár

10. § (1) A jelölés általános szabályait az EU 2000/13 EK direktívát átvevő 19/2004 (II. 26.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet tartalmazza.

Fontos hangsúlyozni, hogy ezek a szabályok – a jelölés nagy piaci szerepe, a fogyasztói tájékoztatás fontossága miatt – gyakran változnak, tehát a rendelet későbbi módosításait ismerni kell.

Tudni kell továbbá, hogy ezen általános szabály mellett további, az adott termékre/termékcsoportra, vagy egy-egy témára vonatkozó szabályok is vannak.

(2) Az élelmiszer megjelenítése és a fogyasztót tájékoztató jelölés nem tévesztheti meg a fogyasztót.

Kommentár

10. § (2) A fogyasztó vásárlási döntése egyik fontos befolyásolója a jelölés. Ezért rendkívül nagy a csábítás a nem, vagy nem egészen helytálló – a fogyasztót megtévesztő jelölés alkalmazására.

A jelölésnek való megfelelést már a 7. § (1) kapcsán érintettem. Az itteni követelmény ennél szélesebb. Jól ismertek olyan, a jelölésen megjelenő állítások, melyek igazak (pl. a hőkezelt konzerven: tartósítószer nem tartalmaz), de a fogyasztót mégis megtévesztik, hiszen ez nem csak az adott termékre, hanem minden hőkezelt konzervre igaz!

A fogyasztó befolyásolásának a jelölésen túlmenő eszközei is lehetnek. A 2. § 22. pontban definiált megjelenítés elemei (pl. az áruház tejes polcán lévő reggeli ital, stb.) alkalmasak lehetnek a fogyasztó megtévesztésére. Ezért szükséges a jelen törvényben bevezetett fogalom és az itt megfogalmazott tiltás.

Hatósági élelmiszer-ellenőrzés

11. § (1) A hatósági élelmiszer-ellenőrzés szakterületek szerint megosztott, külön jogszabályban meghatározott feladatait

- a) az élelmiszerbiztonsági szerv,*
- b) az egészségügyi államigazgatási szerv,*
- c) a fogyasztóvédelmi hatóság,*
- d) a növényvédelmi szerv*

látja el.

Kommentár

11. § (1) A magyar ellenőrzés a XIX. század végén – a nagyvárosokban és először csak ezekre kiterjedő hatállyal – kezdett kialakulni. A folyamatos fejlődés során (de döntően az ötvenes évek közigazgatási intézkedései következtében) egy központosított, de megosztott felelősségen és hatáskörön alapuló szervezeti rendszer jött létre.

Ebben a rendszerben más-más miniszter (illetve a vezetésük alatt álló minisztérium) feladata az élelmiszertermelés, az élelmiszer-forgalmazás, valamint a közegészségügyi biztonság ellenőrzése.

Ebből a gyakorlati kivitelezés koordinátlansága esetén átfedések, lefedetlen területek egyaránt kialakulhatnak.

Az új törvény az eddigi rendszert nem változtatta meg.

Az Európai Unió csak a hatósági ellenőrzés feladatait és jogosítványait, de nem a szervezeti megvalósítást szabályozta. A szervezet meghatározása a tagállamok hatásköre, és ez – a közigazgatási rendszerüktől és hagyományaitól függően – teljesen eltérő.

Az ellenőrzés szervezeteiről a viták az Európai Unióban is folynak.

E viták két szélső véleménye a következő:

- az USA Élelmiszer és Gyógyszer Felügyelete (FDA) mintájára EU szinten működő egységes szervezetet kell létrehozni,
- a tradicionálisan kialakult szervezetek széttörése nemcsak felesleges, de kimondottan káros lenne, mert új, itt szokatlan rendszer létrehozása nem erősítené, hanem rontaná a hatékonyságot.

Az Európai Unió Bizottságának deklarált hatósági élelmiszer ellenőrzési politikája az utóbbi véleményhez áll közelebb. Nem akarja a nemzeti ellenőrző szervezeteket felszámolni, nem akarja őket egységes sémára átszervezni sem.

A meglévő szervezetek működését akarja egységes színvonalra emelni és összehangolni.

(2) A hatósági élelmiszer-ellenőrzést végző személyek és a külön jogszabályban foglaltak szerint az Európai Bizottság szakértői jogosultak különösen

- a) az élelmiszer-vállalkozás területére belépni,**
- b) az élelmiszer-vállalkozó birtokában lévő, az ellenőrzés tárgyát képező iratokat, adathordozókat megismerni és azokról másolatot, illetve kivonatot készíteni,**
- c) a vizsgálatok céljára térítésmentesen mintát venni.**

Kommentár

11. § (2) A hatósági ellenőrzés részletes szabályait a 20. § (3) b. alapján kiadásra kerülő rendelet tartalmazza. E bekezdés szintén részletes szabályokat ad meg. Ezek azért kerültek a törvény szövegébe, mert ilyen felhatalmazásokat (magánterületre belépés, dokumentumokba betekintés, mintavétel) csak törvényi szinten lehet adni.

Fontos rendelkezés, hogy az EU Bizottság szakértői az ellenőrzéseken részt vehetnek. Ez a részvétel elsősorban a nemzeti ellenőrző szervnek szól. A szakértők ez esetben az ellenőrt „ellenőrzik”. Ez az EU jogszabályban előírt lehetőség arra szolgál, hogy a Bizottság segítse az országok ellenőrzéseinek összehangolását, egységes színvonalra emelését. Az EU szakértők az ilyen ellenőrzés alapján nem a vállalkozó felé intézkednek, hanem a nemzeti ellenőrzésnek tesznek (elfogadni gyakorlatilag kötelező) javaslatokat.

12. § A 11. § (1) bekezdése szerinti hatóságok (a továbbiakban: élelmiszer-ellenőrző hatóságok) e törvény szerinti ellenőrző munkáját az élelmiszer-biztonsági szerv koordinálja. Ennek keretében kerül sor különösen

- a) az ellenőrzési tervek, illetve módszerek egyeztetésére, összehangolására,**
- b) szükség szerint összehangolt, közös ellenőrzések szervezésére,**
- c) az ellenőrzési tapasztalatok, illetve az ellenőrzési jelentések kicserélésére.**

Kommentár

12. § A több, önálló szervezet által végzett hatósági ellenőrzést 11. §. (1)-nél érintettem. Az ilyen rendszerek örök veszélyének – lehetséges átfedések, fehér területek, eltérő megítélés, eltérő eljárás – elhárítását szolgálja a 66/2003 (V.15.) kormányrendelettel létrehozott Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal itt előírt koordinációja. A felhatalmazások a kitűzött cél – az összehangolt, hatékony ellenőrzés – eléréséhez elegendőnek tűnnek.

13. § (1) Az élelmiszer-ellenőrző hatóság a jogszabályi előírások megszegése esetén

- a) az élelmiszer-vállalkozás vagy annak egy része, illetve bizonyos tevékenysége működését megtilthatja, újbóli működését feltételhez kötheti,**
- b) az élelmiszer forgalomba hozatalát megtilthatja, feltételhez kötheti vagy elrendelheti az élelmiszer megsemmisítését,**
- c) a szabálysértésekre vonatkozó külön jogszabály alapján pénzbírságot, illetve helyszíni bírságot szabhat ki.**

Kommentár

13. § (1) c). A kérdést a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény és a 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet szabályozza.

d) a földrajzi árujelző oltalomban részesült mezőgazdasági termék és élelmiszer földrajzi árujelzőjének használatát külön jogszabály alapján megtilthatja vagy feltételhez kötheti.

(2) Az élelmiszer-ellenőrző hatóság köteles értesíteni az egészségbiztosítási szervet, amennyiben a hatósági élelmiszer-ellenőrzés során megállapítja, hogy az élelmiszer-vállalkozás e törvény hatálya alá tartozó tevékenységével összefüggésben valamely személy betegségéért, keresőképzetlenségéért, munkaképesség-csökkenéséért vagy haláláért felelőssé tehető.

14. § (1) Az élelmiszer-ellenőrző hatóság minőségvédelmi bírságot szab ki, ha eljárása során megállapítja, hogy az előállított, illetve forgalomba hozott élelmiszer nem felel meg az előírt, illetve a jelölésen feltüntetett jellemzőknek.

Kommentár

14. § (1) A minőségvédelmi bírságot – melyet az 1995. évi törvény vezetett be – a törvény fenntartja és szigorítja. E pontnál arra kell felhívni a figyelmet, hogy a kiszabás fogalmazása – eltérően 13. §-tól – nem feltételes (nem „szabhat”, hanem „szab ki”). Tehát a bírságot az élelmiszer hibája esetén ki kell szabni. Ez a szankció azonban csak az élelmiszer hibája esetén alkalmazható. Nem használható más előírások (pl. gyártmánylap kiállítás, higiéniai szabályok, stb.) megsértésének szankcionálására.

(2) A minőségvédelmi bírságot a hibát előidéző előállítónak, vendéglátónak, illetve forgalmazónak kell megfizetni. Amennyiben a hiba előidézőit nem lehet megállapítani, a minőségvédelmi bírságot annak kell megfizetni, akinél a kifogásolt terméket a hatóság megtalálta.

Kommentár

14. § (2) A hiba okozója az esetek döntő részében egyértelműen megállapítható. A termék összetételével kapcsolatos hibákért az előállító, az árukezelésből következő hibákért (pl. túltárolt élelmiszer érzékszervi hibája) általában a kereskedő felelős.

Lehetnek azonban olyan esetek, mikor a felelős megállapítása vitatható. Ilyen esetben az érintett a jogorvoslati eljárásban bizonyítani próbálhatja vétlenségét.

(3) A minőségvédelmi bírság mértéke:

- a) a fogyasztó egészségét veszélyeztető élelmiszer-biztonsági hiba esetén a kifogásolt tétel értékének háromszorosa,**
  - b) a fogyasztó érdekeit veszélyeztető összetételi, minőségi hiba esetén a kifogásolt tétel értékének kétszerese,**
  - c) a fogyasztó valósághű tájékoztatását veszélyeztető jelölési hiba esetén a kifogásolt tétel értékének másfélszerese,**
- de legalább ötvenezer forint.**

(4) A tétel értéke az adott élelmiszer-előállító, illetve -forgalmazó helyen a mintavétel időpontjában alkalmazott egységár és az ellenőrzött egységben található kifogásolt tétel mennyiségének szorzata.

Kommentár

14. § (3)-(4) A bírság mértéke az előző törvényhez viszonyítva lényegesen emelkedett mindenképp előtt azzal, hogy megszűnt az 1 millió Ft-os felső határ. Emelkedtek az egyes hibaféléknél alkalmazott „szorzók” is. Ezek következtében a gyakorlatban (nagy hibás tételek esetén) feltehetően nem lesz ritka a több millió Ft-os minőségvédelmi bírság sem.

A 2005. évi CLIX törvény – a fogyasztók megkárosításának visszaszorítását elváró egységes társadalmi nyomás hatására – a szorzók további emelésével ismét növelte a bírságot, egyértelművé tette ugyanakkor a bírság alá vonható tétel meghatározását.

(5) A minőségvédelmi bírság a 13. §-ban foglalt intézkedésekkel együtt is kiszabható.

15. § (1) A minőségvédelmi bírságot – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével - az azt kiszabó élelmiszer-ellenőrző hatóság számlájára kell befizetni. A befolyt összeg az ellenőrzési és vizsgálati módszerek folyamatos fejlesztésére használható fel, a konkrét felhasználásról - az egészségügyi államigazgatási szerv esetében annak javaslatára - az élelmiszer-ellenőrző hatóságot felügyelő miniszter dönt.

(2) A fogyasztóvédelmi hatóság által kiszabott minőségvédelmi bírság a központi költségvetés bevétele. A bírságot a fogyasztóvédelmi hatóság kincstárnál vezetett számlájára kell befizetni.

(3) A bírság meg nem fizetése esetén a kiszabott összeget késedelmi pótlék terheli, amelynek mértéke a mindenkor érvényes jegybanki alapkamat kétszerese. A bírságot és a késedelmi pótlékot adók módjára kell behajtani, amelyről az állami adóhatóság gondoskodik.

Az élelmiszer-szabályozás

16. § (1) Az élelmiszer-szabályozásban biztosítani kell a nemzetközi szervezetek - mindenképp a FAO/WHO Codex Alimentarius (a továbbiakban: Codex) - előírásainak, illetve ajánlásainak figyelembevételét.

(2) A magyar Codex munka szakmai irányítása a Kormány által kijelölt szerv feladata.

Kommentár

16. § Az élelmiszerek termelése, de különösen kereskedelme ma már világméretű, ezért szükséges a világméretű szabályozás is, melyhez a regionális (ilyen az Európai Unió) és nemzeti szabályozásoknak alkalmazkodni kell.

A Codex Alimentarius világméretű szabályozási rendszerét az ENSZ két szakosított szervezete, a FAO (Mezőgazdasági és Élelmezési Szervezet) és a WHO (Egészségügyi Világszervezet) hozta létre és működteti 1962. óta. Az általa létrehozott dokumentumok (szabványok, szennyezőanyag határértékek, útmutatók) alkalmazása a WTO (Világkereskedelmi Szervezet) keretében kötött szerződések alapján kötelező.

Magyarország alapításától aktívan részt vesz a Codex munkában. A munkát irányító Codex Alimentarius Magyar Nemzeti Bizottság – eddig jogszabályi háttér nélkül – évek óta működik.

E paragrafus tehát az eddigi gyakorlatnak ad jogszabályi háttérrel.

A tevékenységről az FVM Élelmiszeripari Főosztály honlapján lehet többet megtudni. A Codex dokumentumai a www.fvm.hu (Agrárium –Élelmiszeripar – élelmiszerszabályozás) honlapon keresztül is elérhetők.

A 16.§ (3) és (4) bekezdését a 2006. évi CIX. törvény helyezte hatályon kívül. A szabályozás szövege változatlan tartalommal a 340/2006. (XII. 23.) Korm rendeletbe került át.

17. § (1) Az élelmiszerekre vonatkozó kötelező előírásokat és ajánlásokat a Magyar Élelmiszerkönyv tartalmazza.

Kommentár

17. § (1) A Magyar Élelmiszerkönyv vezetését az 1976. évi élelmiszer törvény írta elő, de valósággá – mindenek előtt az EU harmonizációból következő feladatoknak köszönhetően – csak az 1995. évi törvény alapján vált. Az ismert és jól működő rendszert a jelenlegi törvény – az EU tagságból következő kisebb változásokkal – fenntartja.

E pontot azzal kell kiegészíteni, hogy a Magyar Élelmiszerkönyvön kívül természetesen igen sok további kötelező előírás van (törvények, rendeletek) és ajánlások is lehetnek (szabvány, stb.).

(2) A Magyar Élelmiszerkönyv
a) I. kötet a 20. § (3) és (4), (6)-(13) bekezdésében fel nem sorolt területeken az Európai Közösség irányelveinek átvételével készült előírásokat és nemzeti termékelőírásokat,

Kommentár

17. § (2) a) Az I. Kötetbe eszerint azok az EU irányelvek (direktíva) kerülnek átvételre, melyeket nem a 20. § felhatalmazása szerinti rendeletekben honosítunk. Az így átvett EU irányelvek neve előírás, alkalmazásuk 17. § (1) szerint kötelező. Az EU rendeletek a tagságtól már nem kerülnek sem az Élelmiszerkönyvben, sem nemzeti rendeletben átvételre, mert ezek automatikusan a nemzeti jog részeivé válnak, tehát direkt módon érvényesek a tagországokban.

Az eddigi gyakorlattól eltérően e pont alapján (kötelező hatályú) nemzeti termék előírások is kerülhetnek az I. Kötetbe. Ezek – az EU tagság általános szabályaiból következően – nem ütközhetnek semmiféle EU szabállyal, és csak a magyar előállítókra vonatkoznak (lásd 7. § (2)).

Az Élelmiszerkönyv I. Kötete magyar specialitás. Az EU jogharmonizáció miatt volt rá szükségünk eddig és erre használjuk továbbra is. A Magyar Élelmiszerkönyv például szolgáló (német, osztrák, svájci) élelmiszerkönyvek csak (a mi II. és III. kötetünknek megfelelően) ajánlott termékleírásokat és vizsgálati módszereket tartalmaznak.

b) II. kötet a nemzetközi szervezetek ajánlásai és a hazai adottságok figyelembevételével készült ajánlott irányelveket,

Kommentár

17. § (2) b) A Magyar Élelmiszerkönyv II. Kötete az egyes termékek/termékcsoportok ajánlott irányelveit tartalmazza.

Ezek jogállása – miután a korábbi 1/1996. (I. 9.) FM-NM-IKM együttes rendeletben szerepelt, az irányelveket a gyakorlatban kötelezővé tevő rendelkezések megszűntek – valóban irányelv.

Felvetődik a kérdés, hogy miért van ezekre ilyen „jogállással” szükség? Hogyan tudják így segíteni a törvény céljait (fogyasztó érdekeinek védelme, piaci versenytisztaság biztosítása)? Egyértelműbben: Mi készíti a termelőket az irányelvek betartására?

Először a piaci tisztesség

A tisztességes gyártó (és azért ők vannak többségben) tudja, hogy az irányelvben rögzített minőség az, amit a fogyasztó megszokott, amit az adott megnevezésen megjelenő terméktől elvár. Ezért ehhez igazodik, ezt állítja elő.

Másodszor a piaci versenytársak

Az egyre élesedő piaci versenyben természetes, hogy a versenytársak árgus szemmel figyelik egymást. Azonnal észreveszik azt a (nem tisztességes) előállítót, aki a szokásosnál – vagyis az irányelvben rögzítetttnél – rosszabb minőségű termékkel próbál (esetleg ennek megfelelően alacsonyabb árral) piacot szerezni. Ez ellen – miután a tisztességes verseny szabályait sérti – több fellépési lehetőség van.

Harmadszor a hatósági élelmiszer ellenőrzés

A hatósági ellenőrzésnek természetesen vizsgálnia kell a törvény 10. § (2) előírásnak (a jelölés nem tévesztheti meg a fogyasztót) érvényesülését.

A jelölésnek pedig egyik legfontosabb része a termék megnevezése. A jelölésről szóló 19/2004. (II.26.) FVM-ESZCSM-GKM rendelet 6. § (2) szerint az élelmiszer megnevezése (kötelező előírás hiányában): „a Magyar Élelmiszerkönyv irányelveiben meghatározott megnevezés”. Ha tehát a Magyar Élelmiszerkönyv irányelveiben egy termék szabályozott, akkor arra az ott meghatározott megnevezést kell használni!

A megnevezéshez automatikusan kapcsolódik egy fogyasztói szokásos minőségi elvárás, melyet mint minőségi követelményt ki kell elégíteni (lásd: 7. § (3)). Az adott megnevezésű termék szokásos (a fogyasztó által jogosan elvárt) minősége pedig (a Magyar Élelmiszerkönyv irányelvi kidolgozási elveiből és rendszeréből következően) az ami az irányelvben rögzítve van!

Mi változott akkor az irányelvek alkalmazásánál?

Két dolog:

- Az irányelvben lévő megnevezést használó, de az irányelvben rögzített meghatározó minőségi jellemzőket ki nem elégítő terméket a hatósági ellenőrzés továbbra is kifogásolja. De azért, mert megtévesztő megnevezést használ! Eddig egyszerűen azt mondta, hogy nem felel meg az irányelvnek.

Az előzőekben nem véletlenül használtam a „meghatározó” minőségi jellemzőket. Az irányelvekben lehetnek olyan kitételek, melyek nem tartoznak a termék megnevezéséből következő lényegi tulajdonságaihoz, vagy vitatható, hogy oda tartoznak-e. Ezek a beavatkozó, gondoskodó, segítő állam hagyományaiból következően ma is előfordulnak. Nem is lehet elítélni őket, hiszen segítik az újonnan belépő kis- és középvállalkozásokat.

- A hatósági ellenőrzés tehát nem követelheti meg az irányelv minden betűjének betartását.

A talán hosszúra nyúlt fejtegetést összefoglalva: az irányelveket illik, célszerű szó szerint betartani. Az adott termék megnevezéséhez tartozó (lényegi, meghatározó) jellemzőket viszont gyakorlatilag kötelező betartani.

c) III. kötete - a Hivatalos Élelmiszer-vizsgálati Módszergyűjtemény - az Európai Közösség irányelveinek átvételével készült vizsgálati módszer-előírásokat, továbbá ajánlott magyar nemzeti szabványokat (MSZ), illetve ajánlott vizsgálati módszer irányelveket tartalmazza.

Kommentár

17. § (2) c) Ezen rendelkezés alapján a Módszergyűjteménybe háromféle anyag kerülhet:

Az EU vizsgálati módszer direktívák. Ezek előírások, alkalmazásuk (az I. Kötethez hasonlóan) kötelező.

Nemzeti (MSZ) szabványok. Ezek irányelvek, alkalmazásuk (a II. Kötethez hasonlóan) nem kötelező. A szabványokat az irányelv csak (címükkel és azonosító számukkal) meghivatkozva, szövegüket nem ismétli.

Önállóan kidolgozott módszerek (ha az adott vizsgálatra sem EU irányelv, sem meghivatkozható szabvány nincs). Ezek irányelvek, alkalmazásuk (a II. Kötethez hasonlóan) nem kötelező.

18. § ---

Kommentár

18. § Ezt a §-t - hasonlóan a 16.§ (3)-(4) bekezdéshez - a 2006. évi CIX. törvény helyezte hatályon kívül. A szabályozás szövege, a Magyar Élelmiszerkönyv rendszere, változatlan tartalommal a 340/2006. (XII. 23.) Korm rendeletbe került át.

19. § Az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter a Magyar Élelmiszerkönyv

a) I. kötete előírásainak és III. kötetének az Európai Közösség irányelveinek átvételével készült előírásainak sorszámát, jelét, címét, a kötelező alkalmazás időpontját, és amennyiben közösségi irányelvet vesz át, annak számát – a fogyasztóvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben – rendelettel kiadja, és az egyes előírásokat a Magyar Közlönyben közzéteszi,

b) II. kötete és III. kötetének nem az Európai Közösség irányelveinek átvételével készült irányelveit az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter által vezetett minisztérium hivatalos lapjában megjelenteti.

Záró rendelkezések

20. § (1) Ez a törvény a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(2) ---

(3) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy a fogyasztóvédelemért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza

Kommentár

20. § (3) Az élelmiszer törvényen alapuló magyar élelmiszer szabályozási rendszer az itt következő törvényi felhatalmazásokon épül fel.

Fontos megjegyezni, hogy az új rendszerben nincs az eddig megszokott un. végrehajtási rendelet, mely a törvény egyes rendelkezéseit részletezte. A felhatalmazások alapján egy-egy részterület (ha van azzal foglalkozó EU irányelv természetesen azt átvevő) rendeleti szabályozása valósul meg.

A felhatalmazásoknál röviden utalok az adott terület eddigi szabályozására a felhatalmazás alapján várható, esetleg már bekövetkezett változásokra, illetve az alapul szolgáló EU irányelvekre.

a) az élelmiszerek jelölését a kereskedelemért felelős miniszterrel egyetértésben,

Kommentár

20. § (3) a) E felhatalmazás alapján jelent meg és lépett hatályba a 19/2004. (II. 26.) FVM-ESZCSM-GKM együttes rendelet, mely a 2000/13 EK irányelvet veszi át. Az irányelv módosításait rendszeresen követi a magyar rendelet változtatása.

b) az élelmiszerek hatósági ellenőrzésének szabályait,

Kommentár

20. § (3) b) Az ellenőrzés szabályait a 882/2004/EK rendelet állapítja meg. Így e felhatalmazás már csak az ezt végző magyar hatóságok közötti feladatelosztást megadó 302/2005 (XII. 25.) Korm. rendelet kiadására volt szükséges.

**(4) Felhatalmazást kap a élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza
a) az élelmiszer-előállítás feltételeit**

Kommentár

20. § (4) a) Olyan általános jellegű felhatalmazás, később esetleg szükségessé váló szabályozások megalkotására ad lehetőséget.

Ennek alapján jelent meg:

- a gyümölcsborokat szabályozó 116/2004. (VII. 9.) FVM-ESZCSM-GKM rendelet
- a pálinkát szabályozó 148/2004. (X. 1.) FVM-ESZCSM-GKM rendelet
- a kistermelői élelmiszer-előállítást szabályozó 14/2006 (II.16.) FVM-EüM-ICSSZEM rendelet

b) az ivóvíz és az ásványvíz palackozásának és forgalomba hozatalának szabályait,

Kommentár

20. § (4) b) Eddig is önálló rendeletben volt szabályozva.

A felhatalmazás alapján megjelent és hatályba lépett a 65/2004. (IV.27.) FVM-ESZCSM-GKM rendelet, mely a 80/777 és a 2003/40 EGK irányelveket veszi át.

**c) a szükséges engedélyek és vizsgálatok díját, továbbá a díjak megfizetésének és felhasználásának módjait, az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével, valamint
d) az élelmiszer-előállítás és forgalomba hozatal élelmiszer-higiéniái feltételeit.**

Kommentár

20. § (4) d) A közösségi higiéniai rendeletek (852/2004/EK, 853/2004/EK, 854/2004/EK) miatt ezen a felhatalmazás alapján csak olyan önálló nemzeti rendelet kiadására van lehetőség, amelyre a közösségi rendelet felhatalmazást ad. Ezen felhatalmazás alapján készült a

- a 64/2007. (VII. 23.) FVM-EüM rendelet az állati eredetű élelmiszerek forgalomba hozatalának és az értékesítés helyén történő élelmiszer-előállításnak élelmiszerhigiéniái feltételeiről szóló rendelet,
- és részben a 68/2007. (VII. 26.) FVM-EüM-SZMM rendelet az élelmiszerelőállítás és forgalomba hozatal egyes élelmiszerhigiéniái feltételeiről és az élelmiszerek hatósági ellenőrzéséről szóló rendelete.

(5) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy a fogyasztóvédelemért felelős miniszter egyetértésével rendelettel kiadja a Magyar Élelmiszerkönyv kötelező előírásait.

Kommentár

20. § (5) A felhatalmazás alapján megjelent az 56/2004. (IV. 24.) FVM rendelet, mely az EU irányelvek alapján készült előírások és az 57/2004. (IV. 24.) FVM rendelet, mely nemzeti termék előírások címét, azonosító számát és hatályba lépési dátumát tartalmazza. Az újabb előírások (ezek elsősorban az EU direktívák átvételével várhatók) e rendeletek módosításaiként jelennek meg.

(6) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy a fogyasztóvédelemért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza a hagyományos különleges tulajdonságú mezőgazdasági termékek és élelmiszerek tanúsításának és ellenőrzésének rendjét.

Kommentár

20. § (6) A hagyományos különleges tulajdonság tanúsítását az 509/2006/EK rendelet szabályozza, amely rendelet lévén közvetlenül hatályos a tagországokban. Ennek ellenére lehet olyan eset, mikor az adott témában nemzeti rendelet is szükséges. Ez olyankor van – mint ez esetben is – mikor a rendelet érvényesüléséhez kapcsolódó nemzeti eljárásokat kell meghatározni. Ilyen pl., hogy milyen szervnél lehet az adott országban kérni a tanúsítást, ki ellenőrzi a tanúsított termékeket stb. Az ezt először szabályozó 58/2004. (IV. 24.) FVM rendeletet felváltotta a 15/2008. (II. 15.) FVM rendelet.

(7) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza a) a gyümölcs és zöldség ellenőrzését, valamint

Kommentár

20. § (7) a) A friss fogyasztásra szánt gyümölcsök, zöldségek ellenőrzése az EU Közös Agrárpolitikája (KAP) keretében szigorúan szabályozott a 1148/2001/EK, valamint a módosító rendeletben.

Ezek a tagállamokban direkt módon hatályosak. Ezért a jelen felhatalmazás alapján kiadandó rendelet csak a nemzeti eljárásrenddel (az ellenőrzés szervezete) foglalkozik.

A felhatalmazás alapján megjelent a 82/2004 (V.11.) FVM rendelet.

(8) Felhatalmazást kap

a) az egészségügyért felelős miniszter, hogy az élelmiszerbiztonságért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza az élelmiszerek tápanyag-összetételére és az egészségre vonatkozó állításokat, valamint

Kommentár

20. § (8) a) A tápanyag összetételre vonatkozó állításokat eddig az 1/1996. (I.9.) FM-NM-IKM együttes rendelet 9. melléklete szabályozta.

Az EU-ban új, rendeleti szabályozás került elfogadásra, a 1924/2006/EK rendeletben. Régi szabályozásunk hatálytalanításra került. A felhatalmazó rendelkezés egyes tagállami eljárásrend és kijelölés miatt szükséges.

b) az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy az egészségügyért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza a technológiai segédanyagokat.

(9) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy az egészségügyért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza a vendéglátás higiéniai feltételeit.

(10) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy az egészségügyért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza az élelmiszerek mikrobiológiai szennyezettségének megengedhető mértékét, valamint a radioaktív és vegyi szennyezettséggel kapcsolatos előírásokat.

Kommentár

20. § (10) A mikrobiológiai szennyezettségre megjelent a 2073/2004/EK rendelet.

A radiológiai szennyezettséget két EU rendelet (3955/87 és 3954/87) szabályozza. A felhatalmazás alapján az ehhez szükséges nemzeti eljárásrendet kell szabályozni.

A vegyi szennyezettség az EU-ban részben szabályozott a 1881/2006/EK rendelettel (ez a rendelet váltotta fel a 466/2001-es rendeletet. A nem szabályozott területre az a 17/1999. rendelet vonatkozik. Ennek változtatása lehetséges a felhatalmazás alapján.

(11) Felhatalmazást kap az egészségügyért felelős miniszter, hogy az élelmiszerbiztonságért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza

a) a különleges táplálkozási célú élelmiszerekre,

Kommentár

20. § (11) a) A felhatalmazás alapján megjelent:

- 27/2004. (IV. 20.) ESZCSM rendelet a testtömeg-csökkentés céljára szolgáló csökkent energiatartalmú étrendben felhasználásra szánt élelmiszerekről,
- 36/2004. (IV. 26.) ESZCSM rendelet a különleges táplálkozási célú élelmiszerekről,
- 35/2004. (IV. 26.) ESZCSM rendelet a csecsemők és kisgyermekek számára készült feldolgozott és gabonaalapú élelmiszerekről és bébiételekről.

b) az étrend-kiegészítőkre,

Kommentár

20. § (11) b) A felhatalmazás alapján megjelent a 37/2004. (IV.26.) ESZCSM rendelet az étrend-kiegészítőkről.

c) a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerek hozzáadására vonatkozó előírásokat.

Kommentár

20. § (11) c) A területet a vitaminok, ásványi anyagok és bizonyos egyéb anyagok élelmiszerekhez történő hozzáadásáról szóló 1925/2006/EK rendelet szabályozza. A felhatalmazó rendelkezés egyes tagállami eljárásrend és kijelölés miatt szükséges

(12) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy a) rendeletben szabályozza a vendéglátó termékek előállításának feltételeit, b) az élelmiszerek forgalomba hozatalának feltételeit a kereskedelemért felelős miniszterrel, valamint a fogyasztóvédelemért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza

Kommentár

20. § (12) A 67/2007. (VII. 10.) GKM-EüM-FVM-SZMM rendelet (vendéglátás) és a 80/1999 (XII. 28.) GM-EüM-FVM (fagylalt) rendeletek szabályoznak. E területnek EU szabályai (az általános higiéniai rendeletet kivéve) nincsenek. A felhatalmazás a magyar rendeletek szükség esetén történő megújítására szolgál.

(13) Felhatalmazást kap a kereskedelemért felelős miniszter, hogy az élelmiszerbiztonságért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza az előrecsomagolt élelmiszerek megengedett tömeg- és térfogatértékeit és azok ellenőrzési módszereit.

Kommentár

20. § (13) A témát a 25/2000 (VII.26.) GM-FVM együttes rendelet a vonatkozó EU irányelvek átvételével szabályozza. A felhatalmazás az esetleg szükségessé váló (ha az EU irányelv változik) módosítások elvégzésére ad lehetőséget.

(14) Felhatalmazást kap az élelmiszerbiztonságért felelős miniszter, hogy rendeletben szabályozza az élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok felhasználásának szabályait.

(15) Felhatalmazást kap a honvédelemért felelős miniszter, hogy az élelmiszerbiztonságért felelős miniszterrel, valamint az egészségügyért felelős miniszterrel együttes rendeletben szabályozza, a Magyar Honvédség élelmiszerbiztonsággal kapcsolatos feladatait.

20/A. § Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben

- a) jelölje ki az élelmiszerbiztonsági szervet vagy szerveket,
- b) jelölje ki a magyar Codex munka szakmai irányítását végző szervet vagy szerveket,
- c) szabályozza a Magyar Élelmiszerkönyv kiadásának rendjét.

21. § (1) Ez a törvény a következő közösségi rendeletek végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg:

- a) az Európai Parlament és a Tanács 852/2004/EK rendelete (2004. április 29.) az élelmiszer-higiénéről, 6. cikk,

b) az Európai Parlament és a Tanács 1935/2004/EK rendelete (2004. október 27.) az élelmiszerekkel rendeltetészerűen érintkezésbe kerülő anyagokról és tárgyokról, valamint a 80/590/EGK és a 89/109/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről, 6. cikk.

(2) Ez a törvény az emberi fogyasztásra szánt élelmiszerekben felhasználásra engedélyezett élelmiszer-adalékanyagokra vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/107/EGK tanácsi irányelv 5. cikkének való megfelelést szolgálja.